

Wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do Komendanta Głównego Policji z dnia 6 stycznia 2006 r. dotyczące legalności kontroli ruchu drogowego przez podmioty prywatne w niektórych gminach.

Warszawa, dnia 6 stycznia 2006 r.

GGI-024 - 1 /06/12

Szanowny Pan
Marek Bieńkowski
Komendant Główny Policji

Pragnę zasygnalizować Panu Komendantowi wątpliwości co do legalności kontroli ruchu drogowego przez podmioty prywatne w niektórych gminach a także – w przypadku potwierdzenia wątpliwości - o podjęcie, w ramach sprawowanego przez Pana fachowego nadzoru nad działalnością straży gminnych, stosownych działań mających na celu wyeliminowanie zaistniałych nieprawidłowości.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, iż w Gminie X, firma prywatna Y, wyręcza straż miejską w czynnościach polegających na kontroli ruchu drogowego, w szczególności w zakresie rejestrowania wykroczeń przekraczania dozwolonej prędkości przez kierujących pojazdami oraz w przygotowaniu dokumentacji w celu wystawienia mandatów karnych a także wniosków do sądu o ukaranie kierowcy. Działania owe wykonywane są na podstawie umowy zawartej przez Burmistrza Gminy X ze wskazaną wyżej firmą o wykonywanie usług polegających na obsłudze technicznej urządzenia rejestrującego wykroczenia, polegające na przekraczaniu dozwolonej prędkości przez kierowców pojazdów silnikowych na drogach publicznych na terenie Gminy X”. Zgodnie z oświadczeniem administratora danych (Burmistrza Gminy X) po otrzymaniu informacji od przedsiębiorcy o numerach rejestracyjnych pojazdów, kierujący którymi dopuścili się przekroczenia dozwolonej prędkości, upoważniony pracownik Urzędu Miejskiego występuje do centralnej ewidencji pojazdów o udostępnienie danych osobowych właściciela pojazdu. Pozyskane w ten sposób dane osobowe przekazywane są do firmy prywatnej, która wcześniej rejestrowała przekroczenie szybkości, w celu przygotowania na ich podstawie stosownej dokumentacji urzędowej (w celu wystawienia mandatu karnego oraz dokumentów stanowiących podstawę do wystąpienia do sądu z wnioskiem o ukaranie kierowcy za popełnienie wykroczenia drogowego).

Tymczasem, formacją powołaną do ochrony porządku publicznego na terenie gminy jest straż gminna, która wykonuje zadania na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. 123, poz. 779 z późn. zmianami), innych ustaw, przepisów wykonawczych do nich oraz aktów prawa miejscowego.

Zgodnie z treścią § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. z 2003 r. Nr 14, poz. 144 ze zm.), strażnicy straży gminnych (miejskich) w określonym przepisami zakresie, mogą wykonywać czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego, jeżeli posiadają stosowne upoważnienie do wykonywania takiej kontroli, wydawane przez komendanta powiatowego Policji (§ 14 ust. 4 rozporządzenia). Na podstawie przepisu § 17 ust. 1 pkt 1 powołanego rozporządzenia strażnicy straży gminnych (miejskich) są uprawnieni do wykonywania czynności z zakresu ruchu drogowego w odniesieniu do kierujących pojazdami: a) niestosujących się do zakazu ruchu w obu kierunkach, b) niestosujących się do wskazań sygnalizacji świetlnej, c) przekraczających dozwoloną prędkość. Czynności wskazane w § 17 ust. 1 pkt 1 lit. b i c rozporządzenia wykonywane są przez strażników gminnych (miejskich) wyłącznie przy użyciu urządzeń samoczynnie rejestrujących przekroczenie dozwolonej prędkości lub niestosowanie się do wskazań sygnalizacji świetlnej (§ 17 ust. 2 rozporządzenia). Zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 ustawy o strażach gminnych nadzór nad działalnością straży sprawuje wójt, burmistrz (prezydent miasta), a w zakresie fachowym – Komendant Główny Policji poprzez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji. Komendanci straży są zobowiązani każdego roku składać Komendantowi Głównemu Policji, za pośrednictwem właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji, informacje zawarte w ewidencji etatów, wyposażenia w środki przymusu bezpośredniego oraz wyników straży (art. 9a i 9b ustawy o strażach gminnych).

Natomiast prawo do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego przysługuje strażnikom, w trybie i na zasadach szczegółowo określonych w przepisach prawa, na podstawie specjalnych upoważnień wydanych na imienny wniosek komendanta straży gminnej przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. z 2003 r. Nr 208, poz. 2026).

W świetle obowiązującego stanu prawnego sposób wykonywania kontroli ruchu drogowego w Gminie X, w zakresie rejestrowania wykroczeń polegających na przekraczaniu dozwolonej prędkości przez kierujących pojazdami oraz nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w związku z popełnieniem ww. wykroczeń, budzi wątpliwości co do legalności nawet gdyby uznać, że nie jest problematyczne samo upoważnienie straży miejskich do kontrolowania dozwolonej prędkości. Ale przecież uprawnienie straży miejskich do kontrolowania dozwolonej prędkości pojazdów wzbudziło wątpliwości z punktu prawidłowego wykonania delegacji ustawowej z art. 131 ust. 1 Prawa o ruchu drogowym, na co zwrócił uwagę Rzecznika Praw Obywatelskich, kwestionujący przepis rozporządzenia uprawniający strażników straży gminnych (miejskich) do kontrolowania (wyłącznie przy użyciu radarów) dozwolonej prędkości pojazdów,

jako wydany z przekroczeniem granic upoważnienia ustawowego zawartego w powołanym wyżej art.131 ust.1. Jeżeli zatem wątpliwości budzi samo przyznanie strażnikom gminnym (miejskim) kompetencji do wykonywania czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w odniesieniu do przekraczających dozwoloną prędkość, to tym bardziej niepokojące jest faktyczne przekazanie przez gminę takich kompetencji pracownikom firmy prywatnej na podstawie umowy cywilno-prawnej, a także powierzenie prywatnym firmom przetwarzania danych osobowych w celu przygotowania dokumentów niezbędnych w trakcie postępowania mandatowego lub sądowego.

Ponadto powstaje pytanie, na jakiej podstawie Burmistrz Gminy X powierzył w drodze umowy prywatnej firmie wykonywanie zadań, które nie należą do jego kompetencji. Bowiem to nie burmistrz posiada uprawnienia do kontroli ruchu drogowego, jak również do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, ale obowiązujące przepisy prawa, przyznają – ewentualnie – funkcjonariuszom straży gminnych (miejskich).

W kontekście ustalonych faktów powstaje pytanie, jak wykonywany jest merytoryczny nadzór – w zakresie fachowym – nad działalnością straży miejskiej w Gminie X, który – zgodnie z powoływaną wyżej ustawą o strażach gminnych winien być wykonywany przez Komendanta Głównego Policji a bezpośrednio przez komendanta wojewódzkiego, jeśli dochodzi do opisanych sytuacji. W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o informację, czy docierały do Pana Komendanta sygnały o praktyce w Gminie X, jak też informacje o podobnych przypadkach, które – sądząc z materiału zebranego w sprawie – nie należą do rzadkości.

Mając na uwadze zasygnalizowane powyżej wątpliwości, uprzejmie proszę Pana Komendanta o wyrażenie opinii co do legalności zasygnalizowanej praktyki, a w przypadku potwierdzenia wątpliwości o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie zaistniałych uchybień.